

ДЕРЖАВНИЙ КОМІТЕТ ЯДЕРНОГО РЕГУЛЮВАННЯ УКРАЇНИ

ДНТЦ ЯРБ

ДЕРЖАВНЕ ПІДПРИЄМСТВО
“ДЕРЖАВНИЙ НАУКОВО-ТЕХНІЧНИЙ ЦЕНТР
З ЯДЕРНОЇ ТА РАДІАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ”

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о.директора ДНТЦ ЯРБ

_____ **П.А. Бондарчук**

" _____ " _____ 2009 р.

**ЗВІТ
ПРО ДІЯЛЬНІСТЬ ДНТЦ ЯРБ
У 2008 РОЦІ**

ПОГОДЖЕНО

Заступник директора
з наукових питань

_____

А.В. Носовський

Заступник директора
з оцінки безпеки

_____

В.В. Інюшев

**Київ
2009**

ЗМІСТ

1 ОРГАНІЗАЦІЙНА СТРУКТУРА ТА КАДРИ ПІДПРИЄМСТВА	3
2 ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНІ ПОКАЗНИКИ ДІЯЛЬНОСТІ	3
3. ОСНОВНІ НАПРЯМКИ НАУКОВО-ТЕХНІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	7
3.1 Науково-технічна підтримка нормотворчої функції державного регулювання.....	8
3.2 Експертно-аналітична підтримка дозвільного регулювання.....	10
3.3 Науково-дослідні та аналітичні роботи.....	14
4 МІЖНАРОДНЕ НАУКОВО-ТЕХНІЧНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО	15
5 НАУКОВО-ІНФОРМАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ.....	18
6 УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ.....	20
7 СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ ДНТЦ ЯРБ НА 2009 – 2011 РОКИ	22

ВСТУП

Цей Звіт розроблено на доручення Держатомрегулювання України від 12 січня 2009 року № 10-17/111 у зв'язку з підготовкою до засідання його Колегії.

1. ОРГАНІЗАЦІЙНА СТРУКТУРА ТА КАДРИ ПІДПРИЄМСТВА

Організаційна структура ДНТЦ ЯРБ складається з 4 профільних відділень, 9 спеціалізованих за напрямком діяльності відділів; 5 адміністративно-управлінських відділів; 2 філій (в м. Славутич та м. Харків) та відокремленого підрозділу «Бюро аналітичних досліджень безпеки АЕС».

Чинний штатний розпис ДНТЦ ЯРБ, затверджений наказом № 12/ОС від 31.01.2008 року, введено в дію 1 лютого 2008 року. З урахуванням змін до штатного розпису протягом терміну його дії за станом на 31.12.2008 року кількість штатних одиниць становила **235** з місячним фондом заробітної плати **522 023 гривні**.

Середній посадовий оклад одного працівника з урахуванням надбавок та доплат, передбачених чинним законодавством, складає за штатним розписом **2 221 гривню**. Штатним розписом встановлені такі надбавки та доплати до посадових окладів: за науковий ступінь кандидата та доктора наук, за почесне звання України «заслужений», за особливі досягнення в праці, за класність водіям, за роботу з дезінфікуючими засобами прибиральницям.

За освітнім рівнем працівники підприємства розподіляються таким чином:

- **81%** мають вищу освіту;
- **4%** – незакінчену вищу (навчаються в ВУЗах);
- **6%** – базову вищу освіту;
- **9%** – середню освіту.

В ДНТЦ ЯРБ працюють **3** доктори наук, **18** кандидатів наук, **9** здобувачів вченого ступеню. Вільно володіють іноземними мовами **34 %** працюючих.

Середній вік працівників підприємства становить **44 роки**, а середній стаж роботи – **26 років**.

2. ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНІ ПОКАЗНИКИ ДІЯЛЬНОСТІ

Обсяги робіт, які виконує ДНТЦ ЯРБ, з року в рік зростають. Так, у 2006 році виконано робіт на суму **20 328,4 тис. грн.**, у 2007 році – **26 222,5 тис. грн.**, що на **29,0 %** більше. У 2008 році обсяг виконання склав **34 090,4 тис. грн.**, або зріс на **30 %** у порівнянні з обсягом 2007 року та на **67,7 %** – у порівнянні з 2006 роком.

Питома вага робіт, що виконуються власними силами працівників ДНТЦ ЯРБ зросла з **73,7%** у 2006 р. до **75,1%** у 2007 р. та до **89,7%** у 2008 р.

Загальна продуктивність праці одного працівника становила в:

- 2006 р. – **6 803 грн.**;
- 2007 р. – **8 847 грн.**;
- 2008 р. – **11 643 грн.**

У 2008 році досягнуто зростання в порівнянні з 2006 роком **171,1%**.

При цьому, **продуктивність праці одного працівника** власними силами становила в:

- 2006 р. – **5 012 грн.**;
- 2007 р. – **6 646 грн.**;
- 2008 р. – **10 448 грн.**

У 2008 році досягнуто зростання в порівнянні з 2006 роком **208,5%**.

Середньомісячна заробітна плата одного працівника підприємства становила за:

- 2006 р. – **2 587 грн.**;
- 2007 р. – **3 236 грн.**;
- 2008 р. – **5 823 грн.**

У 2008 році досягнуто зростання в порівнянні з 2006 роком **225,1%**.

При цьому, підприємство не має заборгованості перед своїми працівниками з виплати заробітної плати.

Фінансові надходження за роботи, виконані ДНТЦ ЯРБ, склали в:

- 2006 р. – **22 628,3 тис. грн.**;
- 2007 р. – **29 342,3 тис. грн.**;
- 2008 р. – **32 468,6 тис. грн.**

У 2008 році досягнуто зростання в порівнянні з 2006 роком **143,5%**.

Спостерігається зростання питомої ваги надходжень за роботи, виконані для замовників України з **57,0%** у 2006 р. до **59,5%** у 2007 р. і **65,3%** у 2008 р. та зменшення надходжень за виконання робіт за міжнародними контрактами з **41,6%** у 2006 р. до **38,9%** у 2007 р. і **33,0%** у 2008 р. Це свідчить про більш широке освоєння ДНТЦ ЯРБ внутрішнього ринку країни.

Поряд з цим, **обсяги фінансування робіт, що виконуються за бюджетні кошти** на замовлення Держатомрегулювання, є доволі низькими в загальному обсязі, а саме в:

- 2006 р. – **317,4 тис. грн. або 1,4%**;
- 2007 р. – **465,8 тис. грн. або 1,6%**;
- 2008 р. – **542,8 тис. грн. або 1,7%**.

У розрахунку на **1 працівника в місяць фінансові надходження бюджетних коштів** становили в:

- 2006 р. – **106 грн. або 21\$**;
- 2007 р. – **157 грн. або 31\$**;
- 2008 р. – **185 грн. або 35\$**.

ДНТЦ ЯРБ дотримується темпів зростання доходу від реалізації **продукції**. Так, цей показник склав у:

- 2006 р. – **23 092,1 тис. грн.**;

- 2007 р. – **30 671,9 тис. грн.**, або на **32,8%** більше від попереднього року;
- 2008 р. – **37 695,4 тис. грн.**, або на **22,9%** більше від 2007 року та на **63,2%** - від 2006 року.

У результаті успішної фінансово-господарської діяльності ДНТЦ ЯРБ постійно зростають:

а) валовий прибуток:

- **6 919,8 тис. грн.** у 2006 р.;
- **10 785,8 тис. грн.** у 2007 р., що на **55,9%** більше ніж у 2006 р.;
- **16 576,3 тис. грн.** у 2008 р., що на **53,7%** більше ніж у 2007 р. та на **139,5%** більше ніж у 2006 р.;

б) прибуток до оподаткування:

- **1 163,7 тис. грн.** у 2006 р.;
- **2 870,4 тис. грн.** у 2007 р., що в **2,5 рази** більше ніж у 2006 р.;
- **7 202,5 тис. грн.** у 2008 р., що в **2,5 рази** більше ніж у 2007 р. та в **6,2 рази** більше ніж у 2006 р.;

в) чистий прибуток:

- **903,1 тис. грн.** у 2006 р.;
- **2 118,0 тис. грн.** у 2007 р., що в **2,3 рази** більше ніж у 2006 р.;
- **5 693,2 тис. грн.** у 2008 р., що в **2,7 рази** більше ніж у 2007 р. та в **6,3 рази** більше ніж у 2006 р.

Отже, ДНТЦ ЯРБ є прибутковим та рентабельним підприємством. **Рівень економічної рентабельності** становив у:

- 2006 р. – **8,3%**;
- 2007 р. – **17,0%**;
- 2008 р. – **41,1%**.

Такі результати діяльності дозволили підприємству збільшити **обсяг коштів**, які направляються на **розвиток власного виробництва за рахунок чистого прибутку**. Так, у 2006 р. було використано **393,8 тис. грн.** чистого прибутку на розвиток виробництва, в 2007 р. – **163,3 тис. грн.**, а в 2008 р. – **1 002,3 тис. грн.**

Дебіторська заборгованість підприємства на кінець 2006 року складала **1 485,4 тис. грн.**, на кінець 2007 року – **1 875,7 тис. грн.**, а на кінець 2008 року – **3 296,8 тис. грн.** Значне зростання заборгованості в минулому році сталося внаслідок виникнення певних проблем у АЕС України з розрахунками за виконані для них експертизи ЯРБ.

Кредиторська заборгованість ДНТЦ ЯРБ на кінець 2006 року становила **575,8 тис. грн.**, на кінець 2007 року – **2 708,2 тис. грн.** (через надходження значного обсягу коштів від АЕС в останні дні року та, як наслідок, можливість розрахуватися з кредиторами тільки в січні наступного року), а на кінець 2008 року – **1 157,3 тис. грн.**, що свідчить про покращення стану розрахунків із кредиторами.

Постійне щорічне поліпшення показників діяльності підприємства, в свою чергу, дає можливість збільшувати **обсяги внесень обов'язкових платежів до бюджету та державних цільових фондів**, а саме було сплачено:

а) податку на додану вартість у:

- 2006 р. – **835,2 тис. грн.**;
- 2007 р. – **1 693,0 тис. грн.**, або в **2 рази** більше;
- 2008 р. – **3 543,5 тис. грн.**, або в **2 рази** більше ніж у 2007 р. та в **4,2 рази** більше ніж у 2006 р.;

б) податку на прибуток у:

- 2006 р. – **248,2 тис. грн.**;
- 2007 р. – **372,2 тис. грн.**, або на **50,0%** більше;
- 2008 р. – **1 566,8 тис. грн.**, або в **4,2 рази** більше ніж у 2007 р. та в **6,3 рази** більше ніж у 2006 р.;

в) відрахувань частини чистого прибутку до бюджету в:

- 2006 р. – **283,0 тис. грн.**;
- 2007 р. – **225,9 тис. грн.**, або на **20,2%** менше внаслідок зменшення ставки відрахувань;
- 2008 р. – **569,8 тис. грн.**, або в **2,5 рази** більше ніж у 2007 р. та в **2 рази** більше ніж у 2006 р.;

г) податку з доходів фізичних осіб у:

- 2006 р. – **1 048,3 тис. грн.**;
- 2007 р. – **1 475,6 тис. грн.**, або на **40,8%** більше;
- 2008 р. – **2 571,2 тис. грн.**, або на **74,2%** більше ніж у 2007 р. та в **2,5 рази** більше ніж у 2006 р.;

д) відрахувань до державних цільових фондів у:

- 2006 р. – **2 797,3 тис. грн.**;
- 2007 р. – **3 557,8 тис. грн.**, або на **27,2%** більше;
- 2008 р. – **5 233,2 тис. грн.**, або на **47,1%** більше ніж у 2007 р. та на **87,1%** більше ніж у 2006 р.

Поряд з виробничою діяльністю в ДНТЦ ЯРБ **приділяється значна увага оздоровленню й дозвіллю працівників та їх дітей**. Усі заходи проводяться за рахунок заробленого підприємством прибутку, який залишається в його розпорядженні. Так, було використано з прибутку на:

– **оздоровлення працівників у санаторіях та будинках відпочинку** в 2006 р. – **153,0 тис. грн.**, 2007 р. – **30,6 тис. грн.**, 2008 р. – **67,7 тис. грн.**;

– **молодіжний відпочинок, оздоровлення та інші заходи** (спартакіади, зльоти спілки молоді тощо) в 2006 р. – **51,7 тис. грн.**, 2007 р. – **44,3 тис. грн.**, 2008 р. – **28,5 тис. грн.**;

– **відпочинок дітей працівників та забезпечення їх новорічними подарунками** в 2006 р. – **47,4 тис. грн.**, 2007 р. – **24,2 тис. грн.**, 2008 р. – **43,6 тис. грн.**;

- **організацію екскурсійних поїздок та проведення святкових заходів** в 2006 р. – **11,7 тис. грн.**, 2007 р. – **20,7 тис. грн.**, 2008 р. – **59,0 тис. грн.**;
- **надання матеріальної допомоги** працівникам у 2006 р. – **124,9 тис. грн.**, 2007 р. – **81,4 тис. грн.**, 2008 р. – **60,0 тис. грн.**;
- **оплату постійних консультативних медичних послуг** працівникам та підтримку працівників щодо оплати медобслуговування в 2006 р. – **16,7 тис. грн.**, 2007 р. – **9,0 тис. грн.**, 2008 р. – **10,8 тис. грн.**

За рахунок прибутку ДНТЦ ЯРБ також займається благодійництвом. Практично щороку надається благодійна допомога Фонду інвалідів Чорнобиля-2, ветеранам-інвалідам ліквідації аварії на ЧАЕС, Спілці ліквідаторів-інвалідів “Чорнобиль 86”, Фонду “Промінь 5-2”, організації “Здравобор”, закладам для інвалідів Святошинського району, медичним закладам тощо. Так, протягом 2006 р. цим організаціям та фондам було направлено **88,8 тис. грн.**, протягом 2007 р. – **19,5 тис. грн.**, протягом 2008 р. – **69,2 тис. грн.** Окрім того, в 2008 році було перераховано благодійний внесок до Фонду постраждалим від повені в Закарпатті в сумі **50,0 тис. грн.**

3. ОСНОВНІ НАПРЯМКИ НАУКОВО-ТЕХНІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Впродовж 2008 року в ДНТЦ ЯРБ виконувалось **530** наукових розробок, що на **5,36%** більше ніж у 2007 році, в т.ч.:

- **36** – в розвиток системи нормативного регулювання (більше на **50%**);
- **380** – в підтримку дозвільного регулювання (більше на **16,56%**);
- **77** науково-дослідних робіт (більше на **4,05%**);
- **37** аналітичних робіт (більше на **23,33%**).

Впродовж 3х років ДНТЦ ЯРБ здійснює порівняльний аналіз основних показників своєї діяльності з відповідними показниками Інституту радіаційного захисту та ядерної безпеки Франції (IRSN).

IRSN, як і ДНТЦ ЯРБ є державним підприємством, але на відміну від ДНТЦЯРБ, IRSN надає науково-технічну підтримку декілька міністерствам: оборони, охорони здоров'я, охорони навколишнього середовища, промисловості, науки.

Чисельність персоналу IRSN складає 1675 осіб, ДНТЦ ЯРБ – 235.

Науково-технічне співробітництво між ДНТЦ ЯРБ і IRSN розпочалося в 1992 році і, в значній мірі, сприяло розвитку та становленню ДНТЦ ЯРБ.

Показники діяльності IRSN та ДНТЦ ЯРБ у розрахунку на 1 працівника наведені в таблиці 1.

Таблиця 1

№	Показник	IRSN	ДНТЦ ЯРБ		
			2006	2007	2008
1	Аналітичні, рекомендаційні матеріали підготовлені для органів державної влади	0,43	0,53	0,55	0,57
2	Експертні оцінки	0,15	1,25	1,6	1,62
3	Публікації	0,081	0,21	0,18	0,23
4	Участь у міжнародних проектах	0,05	0,05	0,06	0,06
5	Програмне забезпечення	0,099	0,21	0,24	0,29
6	Фінансові надходження (тис. євро)	171	9,99	14,73	17,92

Доленосною подією для ДНТЦ ЯРБ стало набуття статусу подвійного підпорядкування підприємства – Держатомрегулюванню та Національній академії наук України – закріпленого спільним наказом від 25.11.08 № 612/192. Ця подія уможливилася завдяки визнанню наукових досягнень підприємства з боку НАН України. Заходи з підготовки і обґрунтування цього рішення, які були запроваджені з ініціативи керівництва центру, тривали впродовж всього 2008 року. Наразі ДНТЦ ЯРБ отримав міцне підґрунтя для подальшого розвитку й ефективного використання інтелектуального творчого потенціалу колективу, розширення можливостей щодо активного наукового співробітництва з провідними науковими установами Національної академії наук України.

3.1 Науково-технічна підтримка нормотворчої функції державного регулювання

ДНТЦ ЯРБ бере активну участь у виконанні нормотворчих планів Держатомрегулювання. Планується нормотворча діяльність ДНТЦ ЯРБ відповідно до стратегічних завдань, визначених Держатомрегулюванням, заходів, передбачених його річними Комплексними планами і відповідними програмами, а також на виконання окремих доручень регулюючого органу.

Нормотворча діяльність впорядкована та регламентується відповідними стандартами підприємства системи управління якістю, які за результатами аналізу та внутрішніх аудитів удосконалюються і коригуються. Дотримання вимог системи управління якістю при розробці нормативних актів перевіряється при здійсненні нормоконтролю документів.

Впродовж 2008 року на розробленні в ДНТЦ ЯРБ знаходилось **36** нормативних актів, серед яких **11** – категорії Норми і Правила. З нормативних актів цієї категорії завершено розроблення **3**, які пройшли державну реєстрацію в Міністерстві юстиції України. Це такі нормативні акти:

– **НП 306.2.144-2008 “Вимоги з безпеки вибору майданчиків для розміщення атомної станції” (зареєстровано в Мініюсті 28.05.08 рег. № 467/2518);**

- НП 306.4.143-2008 “Вимоги та правила довготривалого зберігання довгоіснуючих та високоактивних РАВ до їх захоронення в глибинних геологічних формаціях” (zareєстровано в Мінюсті 27.02.08 рег. № 149/14840);
- НП 306.4.149-2008 “Вимоги до вибору майданчиків для розміщення сховищ радіоактивних відходів” (zareєстровано в Мінюсті 08.12.08 рег. № 1166/15857).

Продовжуватимуться роботи в 2009 році з розроблення таких нормативних актів категорії Норми і Правила:

- НП “Вимоги до проведення модифікацій ядерних установок та порядку оцінки їх безпеки”;
- НП “Вимоги до програми радіаційного захисту при перевезенні радіоактивних матеріалів”;
- НП “Вимоги та умови безпеки (ліцензійні умови) провадження діяльності з використання джерел іонізуючого випромінювання в гамма-дефектоскопії”;
- НП “Порядок здійснення державного нагляду за дотриманням вимог ядерної та радіаційної безпеки при використанні ядерної енергії”;
- НП “Порядок введення в експлуатацію енергоблоків атомних станцій”;
- НП “Умови та порядок видачі окремих письмових дозволів на види робіт або операцій на етапах введення в експлуатацію, експлуатації та зняття з експлуатації ядерної установки”;
- НП “Правила безпеки при керуванні активною зоною та поводженні з ядерним паливом на атомних електростанціях та сховищах відпрацьованого ядерного палива”;
- НП “Вимоги до аналізу та верифікації безпеки ядерних установок, з урахуванням сучасних стандартів МАГАТЕ та ЄС і зворотнього досвіду”.

Дані про кількість розроблюваних нормативних актів відповідно до джерел фінансування та в порівнянні з 2007 роком наведені в таблиці 2.

Таблиця 2

Стан розроблення	Бюджет		Госп. розрахунок		Міжнародні контракти		Всього	
	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008
Завершено	3	3	3	8	6	6	12	17
Продовжується	4	9	1	1	7	9	12	19
Всього	7	12	4	9	13	15	24	36

Таким чином, можна констатувати: показник нормотворчої діяльності ДНТЦ ЯРБ збільшився в 2008 році на **50%** у порівнянні з 2007 роком. Кількість розроблюваних документів категорії Норми і Правила зросла на **22,22%**. Позитивною є тенденція щодо росту кількості замовлень з усіх джерел фінансування нормотворчої діяльності. У порівнянні з 2007 роком зросла

кількість робіт за бюджетні кошти на **71,42%**, за госпрозрахунковими договорами – на **125%**; за міжнародними контрактами – на **15,46%**.

Крім нормотворення як такого, в розвиток системи нормативно-правового регулювання ЯРБ та на доручення Держатомрегулювання, фахівці ДНТЦ ЯРБ проаналізували та підготували відгуки на **17 проектів нормативних актів**, які розроблялись Держатомрегулюванням, іншими центральними органами виконавчої влади та відомствами, а також на міжнародні стандарти з ЯРБ, серед яких **7 стандартів МАГАТЕ**.

В підтримку нормотворчої діяльності Держатомрегулювання виконувалась низка наукових та аналітичних досліджень.

Зокрема, проведено порівняльний аналіз вітчизняної нормативної бази із стандартами МАГАТЕ та ЄС, а також узагальнення досвіду їх застосування за наступними напрямками:

- локалізуючі системи безпеки АЕС;
- поводження з ядерним паливом;
- системи надійного енергопостачання;
- управління та культура безпеки в сфері використання ядерної енергії;
- цифрові інформаційні та керуючі системи, важливі для безпеки АЕС;
- аналіз та верифікація безпеки ядерних енергетичних установок;
- безпека дослідницьких ядерних реакторів;
- інспекційні процедури та програми для АЕС на різних етапах життєвого циклу;
- методичне забезпечення технічних оцінок безпеки;
- вимоги до Звіту з аналізу безпеки АЕС для різних етапів життєвого циклу ЯУ та інш.

За результатами цих досліджень визначено прогалини, невідповідності та дублювання в нормативній базі відповідного напрямку, місце документа в загальній ієрархії системи нормативного регулювання, встановлено критерії безпеки, а також складено переліки і плани розроблення документів, технічні завдання, підготовлено проекти нормативних актів.

3.2 Експертно-аналітична підтримка дозвільного регулювання

Досвід експертно-аналітичної діяльності ДНТЦ ЯРБ, накопичення якого започатковано водночас зі створенням організації, є найвагомим у порівнянні з досвідом щодо інших функцій і завдань, визначених Статутом. Велика кількість експертиз (щорічно – до **70%** від загального обсягу робіт з науково-технічної підтримки регулювання, в 2008 році – **71,8%**) і високі вимоги до їх якості сприяли розвитку і запровадженню системного підходу до удосконалення всіх елементів супроводження експертно-аналітичної діяльності як невід’ємних складових єдиної системи.

Повністю **стандартизовано**, детально визначено та документально оформлено **в рамках системи управління якістю** кожен складову частину процесу **виконання технічних оцінок**.

Виконання експертно-аналітичної діяльності в ДНТЦ ЯРБ супроводжує **програма наукових досліджень**, спрямованих на:

- вивчення, адаптацію та запровадження в практику передових методологій виконання аналізу та оцінки безпеки;
- розроблення, освоєння та верифікацію сучасних розрахункових кодів і моделей для отримання знань щодо процесів в компонентах реакторної установки;
- вивчення та аналіз досвіду експлуатації;
- створення інформаційно-аналітичних та довідкових систем і баз даних;
- збір, аналіз, верифікацію вихідних даних, специфічних для кожної реакторної установки;
- запровадження дослідницького базису імовірнісного аналізу безпеки в оцінки, пов'язані з надійністю обладнання, систем і елементів, з міцністю і старінням конструкційних матеріалів, з впливом людського фактору, з явищами, що супроводжують аварії;
- ідентифікацію проблеми безпеки, отримання знань щодо її природи та можливостей вжиття коригувальних заходів.

Якість виконання експертиз забезпечується як через **системну підготовку та підтримку кваліфікації експертів**, так і через **залучення до виконання експертиз відомих вчених, провідних фахівців** наукових установ та організацій і підприємств галузі. В першу чергу, до виконання експертиз залучаються фахівці за тими напрямками, в яких ДНТЦ ЯРБ не має власних експертів належної кваліфікації. Перелік цих фахівців регулярно оновлюється та затверджується наказом директора.

У 2008 році ДНТЦ ЯРБ продовжував здійснювати **координацію робіт експертних організацій інших регулюючих органів** на стадії “раннього” розгляду проектної документації, а також при виконанні експертизи, якщо вона не належить до компетенції “Укрінвестекспертизи”. Координація охоплює: залучення експертних організацій на договірних засадах до розгляду документів Заявника, визначення взаємоузгоджених підходів до оцінки і графіків робіт; збір коментарів та їх узагальнення; організацію обговорення; збір результатів розгляду документації та рішень відповідних регулюючих органів, яким підпорядковані експерти, а також направлення повного пакету документів з результатами розгляду до Держатомрегулювання.

Керівництво ДНТЦ ЯРБ регулярно проводить **аналіз експертної діяльності та її результатів**. Довідкова інформація, що готується щотижня, щомісяця та щороку відповідно до встановленого переліку показників за допомогою автоматизованої бази даних “Експертиза”, є підставою для визначення недоліків та вжиття коригувальних заходів.

Підсумки експертної діяльності за 2008 рік

Експертна діяльність ДНТЦ ЯРБ відповідає пріоритетним завданням Держатомрегулювання, визначеним його Стратегічним планом.

Дані про кількість виконаних державних експертиз впродовж 2006 – 2008 років відповідно до джерел їх фінансування наведені в таблиці 3.

Таблиця 3

№ п/п	Джерело фінансування	2006 р.		2007 р.		2008 р.	
		Кількість (одиниць)	Відсотки від загальної кількості	Кількість (одиниць)	Відсотки від загальної кількості	Кількість (одиниць)	Відсотки від загальної кількості
1.	Державний бюджет	2	0,88	-	-	-	-
2.	Госпрозрахункові договори	200	87,72	305	93,56	361	95,0
3.	Міжнародні контракти	22	9,65	21	6,44	18	4,74
4.	Роботи, які не мають джерела фінансування	4	1,75	-	-	1	0,26
5.	Всього державних експертиз ЯРБ	228	100	326	100	380	100

У 2008 році спостерігалось збільшення кількості виконаних експертиз у порівнянні з 2007 р. на **16,63 %**, а в порівнянні з 2006 – на **66,66 %**. Це пов'язано, в першу чергу, з інтенсифікацією виконання заходів з **модернізації “після пуску” для підвищення безпеки та надійності енергоблоків ХАЕС-2/РАЕС-4**, а також заходів з **підвищення безпеки діючих енергоблоків АЕС України**. Проте, слід зазначити, що в 2008 році, як і в 2007, загальна кількість експертиз мала бути більшою. Основним чинником, що вплинув на цей показник, є вибіркова і непослідовна позиція органу державного регулювання щодо проведення державної експертизи матеріалів з обґрунтування впровадження заходів з підвищення безпеки.

Поряд із збільшенням загальної кількості експертних робіт у 2008 році, утримується тенденція до зниження кількості замовлень за рахунок міжнародних проектів (у порівнянні з 2006 роком у 2007 році менше на **4,55%**, а в звітному році на **8,18%**). Замовлень за бюджетні кошти впродовж 2007-2008 років не було зовсім.

За напрямками технічної оцінки найбільшу кількість експертиз здійснено в сфері експлуатації систем, важливих для безпеки АЕС та аналізу безпеки – **182**, що складає **47,89%** від усього загалу; кількість експертиз систем контролю та управління технологічними процесами і надійності енергопостачання дорівнює **61 (16,05%)**.

Динаміка виконання державних експертиз у 2006 – 2008 роках за напрямками технічної оцінки в кількісних значеннях та відсотках наведена в таблиці 4.

Таблиця 4

№ п/п	Напрямок виконання експертизи	Виконано експертиз (кількість/ відсотки від загальної кількості)		
		2006 р.	2007 р.	2008 р.
1	Експлуатація систем, важливих для безпеки атомних станцій, аналіз безпеки	49 / 21,49	136 / 41,7	182 / 47,89
2	Нейтронно-фізичні процеси та поводження з ядерними матеріалами	35 / 15,35	37 / 11,4	44 / 11,58
3	Радіаційна безпека та протирадіаційний захист	11 / 4,82	16 / 4,9	17 / 4,47
4	Поводження з РАВ	18 / 7,89	14 / 4,3	6 / 1,58
5	Конструкційна надійність систем (елементів), важливих для безпеки	11 / 4,82	17 / 5,2	43 / 11,32
6	Системи контролю та управління технологічними процесами, надійне енергопостачання	99 / 43,44	102 / 31,3	61 / 16,05
7	Зняття з експлуатації, перетворення об'єкту "Укриття"	5 / 2,19	4 / 1,2	27 / 7,11
ВСЬОГО		228 / 100	326 / 100	380 / 100

Впродовж 2003 – 2006 років спостерігалась стійка позитивна тенденція **росту кількості експертиз, що не мали зауважень експертів**. Так, у 2003 році такі експертизи склали **39,6%** від усього загалу; у 2004 – **42,7%**; 2005 – **52,2%** і 2006 – **54,8%**. Зростання цього показника свідчило про ефективність “зворотнього зв’язку”, налагодженого між Замовником експертизи та ДНТЦ ЯРБ, а також про позитивний внесок експертного супроводу в проектування та здійснення аналізу безпеки і підготовку звіту Замовником. Зниження в 2007 році цього показника до **42,3%**, а в 2008 – до **30%** пояснюється **випадками погодження Держатомрегулюванням Звітів з результатами аналізу впровадження заходів без проведення експертизи або за умови негативного результату розгляду матеріалів експертами**. Такі випадки налаштовують експлуатуючу організацію на підготовку документів низької якості.

Співвідносяться з вищенаведеними показниками і **показники кількості експертних висновків з рекомендаціями щодо відхилення від узгодження документів Замовника**. Так, у 2008 році відхилено від узгодження **30,79%** документів.

Дані аналізу рекомендацій до висновків державних експертиз, виконаних у 2006 – 2008 роках, наведено в таблиці 5.

Таблиця 5

№ п/п	Вид рекомендацій	2006 р.		2007 р.		2008 р.	
		Кількість (одиниць)	Відсотки від загальної кількості	Кількість (одиниць)	Відсотки від загальної кількості	Кількість (одиниць)	Відсотки від загальної кількості
1.	Рекомендовано відхилити від узгодження	66	28,95	149	45,7	117	30,79
2.	Рекомендовано узгодити лише після усунення зауважень	19	8,33	39	12,0	144	37,89
3.	Рекомендовано узгодити за умови усунення зауважень в робочому порядку	18	7,90	-	-	5	1,32
4.	Узгодити без зауважень	125	54,82	138	42,3	114	30,0
5.	Всього висновків державної експертизи ЯРБ	228	100	326	100	380	100

У звітному році відсутні експертизи, що повернуті Держатомрегулюванням на доопрацювання в ДНТЦ ЯРБ.

3.3 Науково-дослідні та аналітичні роботи

Впродовж 2008 р. в ДНТЦ ЯРБ на виконанні знаходилось **77** науково-дослідних та **37** аналітичних розробок (у 2006 році – **73**, 2007 – **74**).

Дані про кількість НДР, відповідно до джерел фінансування, наведені в таблиці 6.

Таблиця 6

Стан виконання	Джерела фінансування						Всього	
	Бюджет		Госп. розрахунок		Міжнародні контракти			
	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008
Завершено	5	7	34	25	16	8	55	40
Продовжується	1	6	7	4	1	23	9	33
Всього	6	13	41	29	17	31	64	73*

*За власні кошти ДНТЦ ЯРБ виконав **4** науково-дослідні роботи.

Результати науково-дослідницької діяльності свідчать про зростання кількості виконаних робіт у 2008 році, забезпечених фінансуванням, у порівнянні з 2007 роком на **14,06%**, загальної кількості робіт на **4,05%**, аналітичних досліджень здійснено більше у звітному році на **23,33%**.

Позитивна тенденція спостерігається щодо кількості наукових робіт, виконаних за кошти державного бюджету – більше на **116,66%** та міжнародних партнерів – більше на **82,35%** ніж у 2007 році.

За власні кошти ДНТЦ ЯРБ проводив такі роботи:

- Систематизація та аналіз сучасних знань щодо безпеки систем управління захистом.
- Аналіз технічних рішень щодо змін у проектах систем, важливих для безпеки АЕС.
- Створення з метою підтримки експертної діяльності Бази знань щодо інформаційних і керуючих систем АЕС.
- Порівняльний аналіз розрахункових нейтронно-фізичних характеристик з рамковими критеріями безпеки.

37 аналітичних досліджень виконані в 2008 році на доручення Держатомрегулювання або керівництва ДНТЦ ЯРБ в обґрунтування регулюючих рішень щодо узгодження проектів нормативних актів, концептуальних рішень та державних програм, а також для підготовки зауважень і пропозицій на стандарти МАГАТЕ, Технічного комітету стандартизації і Міжнародної електротехнічної комісії.

4. МІЖНАРОДНЕ НАУКОВО-ТЕХНІЧНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО

Міжнародне науково-технічне співробітництво ДНТЦ ЯРБ є невід'ємною складовою частиною міжнародної діяльності Держатомрегулювання України. За джерелами надання науково-технічної допомоги основними є проекти програми ТАСІС, які реалізуються Європейським співтовариством (ЄС); проекти, що фінансуються Європейським банком реконструкції та розвитку (ЄБРР), а також проекти двостороннього співробітництва з Комісією Ядерного Регулювання (КЯР) США. Крім того, ДНТЦ ЯРБ бере участь у Програмі Держатомрегулювання та МАГАТЕ по здійсненню національних та регіональних проектів технічного співробітництва, а також у проекті ВМУ/GRS з науково-технічного обміну в сфері ядерної безпеки.

У 2008 р. ДНТЦ ЯРБ подовжував виконання робіт за **12** міжнародними контрактами, в тому числі:

- 6** – за Програмою ТАСІС;
- 1** – у рамках співробітництва з КЄС
- 1** – за фінансової підтримки ЄБРР;
- 2** – Рамкові угоди з КЯР США ;
- 2** – угоди з МАГАТЕ.

Програма TACIS.

Проекти, що реалізуються

В рамках програми ЄС TACIS у 2008 р. спеціалісти ДНТЦ ЯРБ брали участь у таких проектах:

- ліцензування нових блоків:

проект UK/TS/31 “Надання підтримки Державному комітету ядерного регулювання України в ліцензуванні проектів модернізації на Хмельницькій АЕС”;

проект UK/TS/32 “Розробка регулюючих документів та інспекційних процедур для введення в експлуатацію нових ядерних установок”;

- ліцензування діючих блоків:

проект UK/TS/28 “Підтримка Державного комітету ядерного регулювання України в ліцензуванні проекту модернізації ЗАЕС”;

проект U3.01/04 "Технічна підтримка ДКЯРУ та його ОТП у розвитку їх можливостей на основі передачі Західноєвропейських принципів та практики безпеки": компонент UK/TS/33 “Підтримка Держатомрегулювання України в здійсненні оцінки Звітів з Аналізу Безпеки (ЗАБ) діючих енергоблоків АЕС України” та компонент UK/TS/34 “Підтримка Держатомрегулювання України в здійсненні ліцензування заходів з підвищення безпеки діючих енергоблоків АЕС”

- проекти, пов’язані із зняттям з експлуатації Чорнобильської АЕС:

проект U3.01/04 "Технічна підтримка ДКЯРУ та його ОТП у розвитку їх можливостей на основі передачі Західноєвропейських принципів та практики безпеки": компонент UK/TS/35 "Підтримка Державного Комітету Ядерного регулювання України в ліцензійній діяльності, пов’язаній з проектами, що фінансуються TACIS/NSA по спорудженню об’єктів для виводу з експлуатації ЧАЕС – продовження проекту UK/TS/26"

Проекти, що заплановані

Програма дій TACIS для України – 2005 р.:

проект UK/TS/36 “Підтримка в здійсненні оцінки Імовірного Аналізу Безпеки (ІАБ) енергоблоків АЕС України на прикладі пілотного блоку – Запорізька АЕС, енергоблок №5”; проект UK/TS/37 “Сприяння у ліцензуванні переробки радіоактивних відходів з атомних електростанцій».

Програма дій TACIS для України – 2006 р.:

проект UK/TS/38 “Підтримка Держатомрегулювання в оцінці впровадження заходів з підвищення безпеки та програм управління старінням на блоках АЕС”.

В рамках співробітництва з КЄС ДНТЦ ЯРБ виконував проект COVERS “Дослідження безпеки ВВЕР (COVERS) у рамках спеціальної програми (Євратом) з науково-дослідних робіт і навчання в сфері ядерної енергії ("спеціальна програма"). Проект завершено в 2008 р.

В рамках грантів ЄБРР продовжується реалізація проекту ПЗЗ-02-3-001 “Про надання послуг Підрядником Клієнту” (Грантова Угода 002 - Чорнобильський Фонд “Укриття”: Ліцензійний Консультант).

У 2008 р. продовжувалось двостороннє співробітництво з Комісією ядерного регулювання США (КЯР США), напрямки якого були визначені спільними Меморандумами 2005, 2006 та 2008 р. між КЯР США та Держатомрегулюванням України. Конкретне наповнення цих напрямків реалізується шляхом виконання ДНТЦ ЯРБ Задач Рамкових Угод ВОА № 56 246 (7 Задач) (дія Угоди завершена в травні 2008 р) та ВОА № 125631 (6 Задач) з Брукхевенською національною лабораторією (BNL) США за напрямками: регулюючі експертизи, ризик-орієнтована регулююча діяльність, система обліку та контролю ядерних матеріалів та фізичний захист, аварійне реагування та відповідні можливості, підготовка персоналу, управління проектами. Крім того, ДНТЦ ЯРБ систематично проводить роботу з підготовки пропозицій для подальших робіт. У першому півріччі 2008 р. до Держатомрегулювання було надано **23** пропозиції, які погоджені з координаторами за напрямками для включення в Меморандум 2008 р. між КЯР США та Держатомрегулюванням України.

Важливим аспектом міжнародної діяльності ДНТЦ ЯРБ лишається співробітництво з МАГАТЕ. Фахівці ДНТЦ ЯРБ, відповідно до завдань Держатомрегулювання України, беруть участь у заходах МАГАТЕ (робочі зустрічі, семінари тощо), а також у низці регіональних та національних проектів. У 2008 р. **9** фахівців ДНТЦ ЯРБ брали участь у **9** заходах МАГАТЕ. Виконані роботи за контрактом з МАГАТЕ №14387 щодо проведення досліджень, а з вересня 2008 р. розпочались роботи за контрактом № 2008-1329-ISO «Надання послуг з перекладу в Україні»

Співробітники ДНТЦ ЯРБ активно залучаються до участі в технічних нарадах, робочих зустрічах, форумах, конференціях, семінарах, навчальних курсах, стажуваннях, які проводяться в рамках міжнародного співробітництва. Впродовж 2008 р. **53** фахівця взяли участь у **35** міжнародних заходах, які проводились організаціями США (КЯР США, БНЛ, ASME), Німеччини (GRS, TUV), Франції (IRSN), Росії ("Гидропресс, "ТВЄЛ"), Болгарії (NRA), Чехії (ІЯД Чехії), Фінляндії (STUK), МАГАТЕ та інші.

Спеціалісти ДНТЦ ЯРБ брали участь у заходах з прийому іноземних делегацій, що проводились, як на підприємстві, так і в Держатомрегулюванні України.

5. НАУКОВО-ІНФОРМАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ

Впродовж 2008 року ДНТЦ ЯРБ виконав значний обсяг робіт, спрямованих на популяризацію наукових знань та досягнень у сфері використання ядерної енергії, підвищення спроможності установи у вирішенні найскладніших питань безпеки, зростання наукового потенціалу та професіоналізму.

У 2008 році ДНТЦ ЯРБ віднайшов можливість поновлення видання спеціалізованого журналу **“Ядерна та радіаційна безпека”**, засновником якого є підприємство і діяльність якого була зупинена в 2007 р.

У базі даних МАГАТЕ з наукових публікацій INIS (International Nuclear Information System) відновлено розміщення анотацій статей, опублікованих у журналі.

ДНТЦ ЯРБ продовжує плідну співпрацю з редакціями таких видань, як:

- “Радіоелектронні і комп’ютерні системи”;
- науково-технічний журнал “Проблеми безпеки АЕС і Чорнобиля”;
- Збірник наукових статей “Системи контролю та управління технологічними процесами”;
- “Авиакосмическая техника и технология”;
- “Электронное моделирование”;
- Міжнародна збірка наукових праць;
- “Системи обробки інформації” (Харківський військовий університет);
- Вісник Харківського державного технічного університету сільського господарства “Проблеми енергозабезпечення та енергозбереження АПК України”, а також
- видавництвами “Техніка” і “Оберіг”.

Всього підготовлено та опубліковано впродовж 2008 року в періодичних виданнях **48** наукових статей, в т.ч., **2** статті – в іноземних виданнях.

З 2005 року за ініціативи ДНТЦ ЯРБ **вперше в Україні** Національною академією наук України **видається книжкова серія “Безопасность АЭС”**. Замовниками видання виступили Інститут проблем безпеки АЕС НАН України, керівництво якого підтримало ідею заснування серії, Міністерство освіти і науки, Державний комітет ядерного регулювання, Державний комітет телебачення та радіомовлення України.

Наразі серія “Безопасность АЭС” складається з **9** книг, **2** з яких видані в 2008 році, а саме:

- Носовский А.В. и др. **Радиационная безопасность и защита на атомных электрических станциях**: Монография / А.В.Носовский, В.И. Богорад, В.Н. Васильченко, А.А. Ключников, Т.В. Литвинская, А.Ю. Слепченко; Под ред. А.В. Носовского. Видавництво “Оберіг”;
- Халимончук В.А. **Динамика реактора с распределенными параметрами в исследованиях переходных режимов эксплуатации ВВЭР и РБМК**. Видавництво “Основа”.

Всього в доробку ДНТЦ ЯРБ **23** книги, (в т. ч. **14** навчальних посібників), які розповсюджуються серед багатьох організацій в Україні та за кордоном. У 2008 році, крім зазначених книг серії “Безпека АЕС” з друку вийшли ще **4**, а саме:

- Бахмач Е.С., Герасименко А.Д., Головир В.А., Сиора А.А., Скляр В.В., Токарев В.И., Харченко В.С. **Отказобезопасные информационно-управляющие системы на программируемой логике** / Под ред. Харченко В.С., Скляра В.В. / Научно-производственное объединение “Радий”;
- Глушаков С.В., Клевцов А.Л. **Delphi 2007. (Эффективное руководство)**. Издательство “АСТ”;
- Глушаков С.В., Клевцов А.Л. **Delphi 2007. Самоучитель. (Учебный курс)** Издательство “АСТ”;
- Kharchenko V.S., Sklyar V.V. (Edits). **FPGA-based NPP Instrumentation and Control Systems: Development and Safety Assessment** / Bakhmach E.S., Herasimenko A.D., Golovyr V.A., Kharchenko V.S., Rozen Yu.V., Siora A.A., Sklyar V.V., Tokarev V.I., Vinogradskaya S.V., Yastrebenetsky M.A. Research and Production Corporation “Radiy”, National Aerospace University named after N.E. Zhukovsky “KhAI”, State Scientific Technical Center on Nuclear and Radiation Safety.

З метою маркетингу в 2008 році розроблено та **видано українською та англійською мовами презентаційний буклет підприємства**.

У 2008 році в **69** конференціях і форумах брали участь **108** фахівців. Підготовлено для обговорення **30** доповідей, в т.ч. **12** – на заходах міжнародного рівня.

Для колегіального вирішення найбільш важливих проблем безпеки **170** співробітників ДНТЦ ЯРБ співпрацювали в **77** спеціально створених дорадчо-консультативних органах, комісіях, радах, робочих групах, комітетах.

До виконання **40** робіт залучались **77** провідних фахівців інших профільних наукових установ.

У 2008 році на засіданнях науково-технічної Ради ДНТЦ ЯРБ обговорено **4** дисертаційні роботи на здобуття вченого ступеня кандидат (**3**) та доктор наук (**1**). Ще **4** здобувачі кандидатського ступеня доповіли на засіданнях НТР про хід виконання робіт над своїми дисертаціями.

Динаміка показників науково-інформаційної діяльності в 2006 – 2008 роках наведена в таблиці 7.

Таблиця 7

Найменування діяльності	2006 рік	2007 рік	2008 рік
Наукові публікації (кількість)	51	42	48
Заходи/учасники заходу (кількість заходів/осіб)	55/104	54/80	69/103
Участь у дорадчо-консультативних органах (кількість заходів)	59	50	77
Залучення до співвиконавства (кількість робіт)	46	44	40
Навчання, підвищення кваліфікації (кількість осіб)	105	114	122
Здобуття вченого ступеня (кількість осіб)	9	7	9
Викладацька діяльність (кількість викладачів)	9	7	10

2008 рік відзначився вагомим доробком науковців у сфері науково-інформаційної діяльності, а також успішною реалізацією визначених ДНТЦ ЯРБ завдань щодо підвищення кваліфікації персоналу, набуття визнання та авторитету в наукових колах.

Кількість публікацій зросла на **11,9%** у порівнянні з 2007 роком; заходів, що в них брали участь фахівці (конференції, семінари) – на **27,8%**; кількість учасників – на **28,75%**; участь у дорадчо-консультативних органах, робочих групах, у т.ч. міжнародного рівня зросла на **54%**.

У 2008 році навчались **122** особи, що на **7%** перевищує показник 2007 року. У вищих навчальних закладах, в т.ч. з метою отримання другої вищої освіти, навчається **15** працівників.

На постійній основі здійснюють викладацьку діяльність **10** науковців ДНТЦ ЯРБ.

6. УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ

У 2007 році ДНТЦ ЯРБ був підготовлений комплект документів для проведення сертифікації системи управління якістю ДНТЦ ЯРБ на відповідність вимогам ДСТУ ISO 9001-2001 та направлений до “Органу з сертифікації продукції та систем якості “СЕРТАТОМ””. У **2008 році за результатами незалежної оцінки цим органом був виданий та зареєстрований у реєстрі Системи сертифікації УкрСЕПРО сертифікат № UA 2.041.02849-08 від 25.03.2008 на систему якості, який засвідчує відповідність системи управління якістю ДНТЦ ЯРБ щодо послуг з науково-технічної підтримки в сфері ядерної та радіаційної безпеки вимогам ДСТУ ISO 9001-2001.**

В ДНТЦ ЯРБ визначені та запроваджені на всіх рівнях процеси, необхідні для системи управління якістю. Процедури виконання робіт в межах процесів, їх послідовність та взаємодія документально оформлені у вигляді стандартів підприємства, положень, інструкцій, методик тощо. Здійснюється контроль, вимірювання та аналізування цих процесів з метою вжиття заходів, необхідних для досягнення запланованих результатів та постійного удосконалення процесів.

Для опису системи управління якістю ДНТЦ ЯРБ визначено структуру документації та впроваджено документи, наявність яких вимагає ДСТУ ISO 9001-2001, а саме: **31** стандарт з якості, **50** інших документів (положення, методики, тощо), а також посадові інструкції для всіх працівників підприємства. Відповідальність за розроблення та ведення документації системи управління якістю розмежована між підрозділами ДНТЦ ЯРБ відповідно до їх функцій.

Для забезпечення якості робіт на систематичній основі забезпечується актуалізація документації системи управління якістю, яка регламентує діяльність ДНТЦ ЯРБ. Також, впроваджуються та актуалізуються документи, що видані Держатомрегулюванням, центральними органами виконавчої влади України, а також державними, міждержавними, міжнародними організаціями в сфері стандартизації.

Виконано актуалізацію 20 стандартів підприємства та 11 документів, що регламентують діяльність.

Загалом у звітному році **впроваджено 83 документи; актуалізовано – 52; вилучено 14.**

Фонд НД нараховує близько 3000 одиниць зберігання.

Для оцінювання відповідності діяльності підрозділів вимогам системи управління якістю, а також перевірки впровадження і підтримання в актуальному стані документації запроваджено **“Програму проведення внутрішніх аудитів на 2008 рік”** (наказ ДНТЦ ЯРБ від 26.02.2008 № 19). Програмою передбачено проведення **5** внутрішніх аудитів.

В рамках проведення підготовки до місії IRRS з питань оцінки діяльності Держатомрегулювання, фахівцями ДНТЦ ЯРБ проводились роботи з самооцінки підприємства на відповідність стандартам МАГАТЕ, а саме **«Модуль III. «Організація регулюючого органу» в частині «Взаємозв'язок із організацією технічної підтримки»**. Крім того, для підтримки Департаменту оцінки безпеки ядерних установок фахівцями підготовлено відповіді на **121** питання щодо регулювання та забезпечення безпеки.

У 2008 році на підставі наказу від 27.02.2008 № 21 створено **“Групу з якості ДНТЦ ЯРБ”**, до складу якої введено **18** фахівців (по 1 представнику від кожного підрозділу, які є **Уповноваженими з якості в підрозділі**).

Протягом 2008 року для співробітників ДНТЦ ЯРБ, що беруть безпосередню участь у виконанні робіт у сфері управління якістю, проведено навчання в рамках **“Програми підготовки фахівців ДНТЦ ЯРБ у сфері якості на 2008 рік”**, затвердженої наказом від 27.02.2008 № 22.

Здійснюється моніторинг та вимірювання характеристик продукції в процесі випуску шляхом нормоконтролю перших, остаточних редакцій документів для перевірки відповідності продукції встановленим вимогам.

7. СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ ДНТЦ ЯРБ НА 2009 – 2011 РОКИ

Підсумки діяльності ДНТЦ ЯРБ у 2008 році свідчать про успішність підприємства, попри негативний вплив світової фінансово-економічної кризи, який став відчутним в Україні в другій половині минулого року.

Завдяки послідовній маркетинговій політиці і, зокрема, запровадженню заходів з опанування українського ринку науково-технічної продукції, вдалося не тільки стабілізувати показники кількості замовлень і обсягів робіт, а й досягти їх зростання. В порівнянні з 2007 роком кількість укладених договорів збільшилася на **17,33%**, а обсяги виконаних робіт – на **30%**, що в грошовому еквіваленті виражається в збільшенні надходжень на **10,65%**. При цьому, надходження від замовників України (**65,3%** від усього загалу в 2008 році, **59,5%** – 2007 р.) знівели зменшення коштів, отриманих за виконання робіт по міжнародним контрактам з **38,9%** у 2007 до **33,0%** у 2008 році.

В результаті успішної фінансово-господарської діяльності ДНТЦ ЯРБ стійка тенденція зростання в 2007-2008 роках спостерігається стосовно наступник показників:

- валовий прибуток – на 53,7% більше;**
- прибуток на оподаткування – в 2,5 рази;**
- чистий прибуток – в 2,7 рази;**
- рівень економічної рентабельності зріс з 17,0% до 41,1%.**

На розвиток власного виробництва за рахунок чистого прибутку направлено в 6,14 рази більше коштів ніж у 2007 році.

Видатки з прибутку підприємства на заходи соціального спрямування і благодійництво склали в 2008 році 388,8 тис. грн.

Показники науково-технічної діяльності ДНТЦ ЯРБ у 2008 році також свідчать про стабільну тенденцію зростання. На 5,36% зросла загальна кількість наукових та аналітичних досліджень у порівнянні з 2007 роком; на 50% збільшився доробок з нормотворення; на 16,56% виконано більше технічних оцінок; на 4,05% - науково-дослідних робіт; на 23,33% більше аналітичних робіт.

Відновлено видавницьку діяльність підприємства. У 2008 році з друку вийшло 6 книг, регулярно виходить журнал “Ядерна і радіаційна безпека”, за результатами науково-технічної діяльності опубліковано на 11,9% більше статей ніж у 2007 році.

Комплексний план організаційно-технічних заходів виконано в повному обсязі. Введено в експлуатацію цифрову автоматизовану телефонну станцію, здійснено закупівлі нових технічних та програмних засобів і оснащення, на що було направлено 783 тис, грн., які становлять 77,16% прибутку підприємства.

З набуттям статусу подвійного підпорядкування підприємства – Держатомрегулюванню та Національній академії наук України, закріпленого спільним наказом від 25.11.08 № 612/192, ДНТЦ ЯРБ отримав міцне підґрунтя для подальшого розвитку й ефективного використання інтелектуального творчого потенціалу колективу, розширення можливостей щодо активного наукового співробітництва з провідними науковими установами Національної академії наук України.

Поряд з цим, чітке розуміння того, що діяльність ДНТЦ ЯРБ, як і всієї економіки України, протягом 2009 – 2011 років відбуватиметься під впливом негативних факторів загальносвітової фінансової кризи: промислові підприємства країни скорочуватимуть випуск продукції, відбудеться зменшення ринку збуту електроенергії, що безпосередньо вплине на роботу АЕС, які є основними замовниками та джерелами фінансування, – спонукало керівництво до вжиття випереджаючих запобіжних заходів, спрямованих на мінімізацію наслідків кризових явищ.

Для вирішення питань, пов'язаних з роботою підприємства в умовах кризи та об'єднання задля цього зусиль всього колективу, керівництво та профспілковий комітет ДНТЦ ЯРБ підписали **Спільну заяву про політику щодо подолання впливу негативних тенденцій фінансово-економічної кризи на життєдіяльність підприємства** (затв. наказом від 8 грудня 2008 року № 150). Цим документом визначено найголовніше завдання на період кризи – **збереження самого цінного надбання підприємства – його персоналу.**

Для вирішення цього завдання розроблено **План заходів щодо подолання негативних тенденцій загальносвітової фінансово-економічної кризи**, затверджений наказом № 151 від 08.12.08. Навіть з урахуванням запобіжних заходів, реальними є ризики спаду виробництва та зменшення обсягів фінансових надходжень у ДНТЦ ЯРБ по відношенню до рівня, досягнутого в 2008 році, який був найуспішнішим за весь час існування підприємства.

Так, при обсязі робіт, виконаних у 2008 році в розмірі **34,1 млн. грн.**, планується виконання в:

- 2009 р. – **25,0 млн. грн.**;
- 2010 р. – **28,9 млн. грн.**;
- 2011 р. – **31,0 млн. грн.**

Виходячи з цього, **фінансові надходження підприємства** (при досягнутих у 2008 р. – **32,5 млн. грн.**) заплановані в:

- 2009 р. – **30,9 млн. грн.**;
- 2010 р. – **31,5 млн. грн.**;
- 2011 р. – **33,4 млн. грн.**

Слід зазначити, що зниження обсягів виконання та фінансування є також результатом довготривалих затримок з оформленням АЕС договірної документації на виконання експертиз ЯРБ, які викликані недосконалим законодавством щодо проведення державних закупівель. **За умови внесення змін до законодавства, цей негативний чинник можна було б усунути.**

В цій складній ситуації **першочергова увага приділятиметься оплаті праці персоналу**, підтриманні її на рівні, який би забезпечував належні умови життєдіяльності працівників та їх соціальний захист. Передбачається, що впродовж наступних двох років **середньомісячна заробітна плата працівників зростатиме на 18 % щороку**.

Планується, що навіть у складних фінансово-економічних умовах, діяльність підприємства буде прибутковою і надасть **чистого прибутку** в:

- 2009 р. – **1 454,6 тис. грн.**;
- 2010 р. – **1 615,2 тис. грн.**;
- 2011 р. – **1 741,2 тис. грн.**

ДНТЦ ЯРБ, як сумлінний платник податків, планує своєчасно та в повному обсязі вносити обов'язкові платежі до бюджету та державних цільових фондів.

Оскільки розмір податків залежить від результатів діяльності підприємства, природним є **прогнозоване зменшення податків** порівняно з 2008 роком.

Ефективним механізмом забезпечення пріоритетного завдання вважається **зменшення матеріальних витрат, пов'язаних із господарською діяльністю та забезпеченням функціонування підприємства**. В умовах зростання тарифів на комунальні послуги, електроенергію, паливо тощо, ДНТЦ ЯРБ **запровадив і надалі здійснюватиме** організаційні та технічні заходи щодо режиму жорсткої економії енергетичних, матеріально-технічних та фінансових ресурсів, а також видатків невикористаного призначення, а саме:

- скорочення витрат на використання та утримання автотранспорту до мінімально необхідних потреб (наказ № 157 від 12.12.08);
- обмеження господарчих витрат до рівнів, які б дозволяли нормальне функціонування підприємства;
- зменшення лімітів на використання мобільного зв'язку (наказ № 158 від 12.12.08);
- зменшення обсягів робіт, що виконуються сторонніми організаціями та фізичними особами.

У результаті запровадження цих заходів протягом найближчих трьох років очікується **скорочення невикористаних витрат підприємства на 15%**.

Крім зазначеного, ДНТЦ ЯРБ докладатиме зусиль для **проведення активного маркетингу** з метою подальшого опанування ринку науково-технічної продукції, пошуку взаємовигідного співробітництва з підприємствами та науковими установами НАН України. ДНТЦ ЯРБ сприятиме та ініціюватиме наукове співробітництво і розширення можливостей підприємства в здійсненні наукових досліджень.

ДНТЦ ЯРБ вважає також, що збереження персоналу, який складається, в основному, з наукових працівників, можливо за умови подальшого їх професійного росту. Для цього і надалі на підприємстві реалізовуватиметься політика, яка запроваджена і виявилась ефективною в сфері **організації діяльності та управління персоналом, соціального забезпечення та закріплення кадрів, оптимізації та підвищення ефективності основної діяльності**.

Продовжуватиметься видавницька діяльність підприємства для обміну науковою інформацією, набуття визнання та авторитету, а також отримання прибутку.

Таким чином, в умовах фінансово-економічної кризи ДНТЦ ЯРБ запроваджує і надалі запроваджуватиме всі доступні і можливі заходи для збереження наукового потенціалу підприємства і стабілізації показників науково-технічної діяльності та фінансово-економічного стану.

СПИСОК РОЗРОБНИКІВ

Учений секретар

І.П. Пашницька

Начальник планово-економічного відділу

Л.М. Козарчук